

Jaarverslag 2019

Statutaire naam: Landelijke vereniging Mentorschap Netwerk Nederland
gevestigd te Utrecht
KvK nr.: 51690357

Mentorschap Nederland
Koningin Wilhelminalaan 3
3527 LA Utrecht
www.mentorschap.nl
info@mentorschap.nl

Utrecht, 16 april 2020

Voorwoord

Mentorschap Nederland is de vereniging van elf regionale stichtingen mentorschap. De regionale stichtingen voeren mentorschappen uit met de inzet van vrijwillige mentoren. De missie van Mentorschap Nederland is dat iedereen die door ziekte of beperking wilsonbekwaam is/wordt, goed wordt ondersteund en vertegenwoordigd, passend bij gewoonten, waarden en wensen. Het is onze visie dat het recht op zelfbeschikking een groot goed is. Door ziekte of beperking kunnen mensen soms niet op alle momenten zelfstandig beslissen over vragen rond hun zorg en welzijn. Het is dan van grote waarde dat ze een mentor hebben die hen steunt en de tijd en aandacht geeft om te helpen beslissen. En dat niet onnodig een ander voor hen beslist. Luisteren en vertrouwen bieden aan de cliënt, meedenken en helpen beslissen waar dat kan, en alleen overnemen waar het moet. Dat is goed mentorschap.

De activiteiten van Mentorschap Nederland zijn in 2019 gefinancierd met een instellingssubsidie van het Ministerie van VWS, contributie van de regionale stichtingen mentorschap en een aantal donaties van derden. De instellingssubsidie van het ministerie van VWS wordt ingezet voor het uitvoeren van de landelijke kennis- en steunfunctie. In dit jaarverslag zijn de activiteiten die Mentorschap Nederland in 2019 heeft uitgevoerd opgenomen. De jaarrekening kunt u bij ons opvragen.

In 2019 waren bij de regionale stichtingen mentorschap 2.289 mentoren actief voor 3.166 cliënten. Het bestuur van Mentorschap Nederland bedankt de vrijwillige mentoren voor hun inzet voor de gementoreerden in 2019. Het zijn de mentoren die het daadwerkelijke verschil maken! Zij helpen waar mogelijk de gementoreerde de regie over het eigen leven te houden, door te helpen bij het nemen van de juiste beslissingen.

Het bestuur bedankt de besturen en coördinatoren van de regionale stichtingen voor de samenwerking bij het realiseren van de doelen van Mentorschap Nederland. Door samen op te trekken, wordt het collectief versterkt en kennis gedeeld. De medewerkers en vrijwilligers van het verenigingsbureau waren ook in 2019 de spil in de belangenbehartiging, voorlichting en kwaliteitsverbetering. Het bestuur spreekt haar waardering uit voor hun inzet.

Anton Maas, voorzitter

Caroline Verkerk, directeur

Inhoud

1. Inleiding

2. Activiteiten en resultaten in 2019

- 2.1. Kennisdeling en bevorderen en borgen van kwaliteit
- 2.2. Landelijke voorlichting en PR
- 2.3. Ondersteuning besturing en bedrijfsvoering van de Regionale Stichtingen Mentorschap en zorg voor landelijke dekking
- 2.4. Landelijke vertegenwoordiging en belangenbehartiging

3. Organisatie in 2019

Bijlagen

- 1. Samenstelling bestuur en verenigingsbureau, ondersteuningsgroep, Commissie van Toezicht op Kwaliteit en Landelijke klachtencommissie
- 2. Regionale Stichtingen Mentorschap aangesloten bij Mentorschap Nederland

1. Inleiding

Mentorschap is de wettelijke vertegenwoordiging van meerderjarigen die, als gevolg van hun geestelijke en of lichamelijke toestand, tijdelijk of duurzaam niet of onvoldoende in staat zijn hun belangen van niet vermogensrechtelijke aard zelf behoorlijk waar te nemen. De kantonrechter kan met een wettelijke beschermingsmaatregel de meerderjarige een mentor toewijzen. De mentor heeft als taak om de cliënt met raad bij te staan en de bevoegdheid om in overleg over verzorging, verpleging, behandeling en begeleiding de cliënt te vertegenwoordigen.

Meestal neemt een familielid of een bekende van de cliënt het mentorschap op zich. Als geen familielid of bekende aanwezig is, kan een regionale stichting mentorschap een mentor mandateren. De regionale stichting werft, selecteert, schoolt en begeleidt vrijwilligers die het mentorschap uitoefenen. Verspreid over Nederland zijn er 11 regionale stichtingen.

Mentorschap Nederland is de vereniging van de regionale stichtingen mentorschap. De missie van Mentorschap Nederland is:

“Elke burger in Nederland wordt, wanneer zij/hij de regie over haar/zijn leven verliest, zodanig gesteund en vertegenwoordigd, dat optimaal wordt opgekomen voor zijn/haar welbevinden en mogelijkheden om aan de samenleving deel te (blijven) nemen en te (blijven) leven in de stijl waarin zij/hij dit gewend is en wenst”.

De landelijke functies van Mentorschap Nederland zijn:

- kennisdeling en bevorderen en borgen van kwaliteit;
- voorlichting en PR;
- ondersteuning besturing en bedrijfsvoering regionale stichtingen mentorschap;
- landelijke vertegenwoordiging en belangenbehartiging.

In dit jaarverslag zijn per functie de activiteiten en behaalde resultaten van 2019 opgenomen. Tevens is opgenomen hoe de bestuurlijke- en bureauorganisatie was vormgegeven.

2. Activiteiten en resultaten in 2019

2.1. Kennisdeling en bevorderen en borgen van kwaliteit

Mentorschap Nederland faciliteert als vereniging landelijke kennisdeling. Om het collectief te versterken werken de regionale stichtingen onderling aan het bevorderen en borgen van de kwaliteit. Activiteiten van Mentorschap Nederland zijn gericht op:

- Organiseren en faciliteren van uitwisseling tussen besturen en coördinatoren van de stichtingen mentorschap onderling, en met derden (o.a. rechtspraak, overheden, koepel/brancheorganisaties van zorgvragers en aanbieders, professionele bewindvoerders en beroepsmentoren);
- Ontwikkelen en up tot date houden landelijke richtlijnen en handreikingen en modellen (o.a. model scholingsprogramma);
- Ondersteunen Landelijke Klachtencommissie en Commissie van Toezicht op Kwaliteit.

Regio Vertegenwoordigers Overleg

Eén keer per kwartaal is er een overleg met vertegenwoordigers van de coördinatoren van de regionale stichtingen. In dit overleg worden inhoudelijke onderwerpen besproken, ervaringen uitgewisseld en informatie gedeeld. De wettelijke opleidingseis die per 1 januari 2020 van kracht is geworden, is regelmatig besproken. Daarnaast stonden centraal: het project 'samen zorgen voor goed mentorschap', actualiseren landelijke modellen, opvolging aanbevelingen wetsevaluatie CBM (Curatele, Beschermingsbewind en Mentorschap) en delen van kennis en ervaringen rondom Diversiteit & Inclusie.

Scholingsdag coördinatoren en regio-ondersteuners

Op 18 juni was de jaarlijkse scholingsdag voor coördinatoren en regio-ondersteuners. 55 deelnemers namen deel aan het programma. De Omdenk-clinic van de 'Omdenkers' was een goede start van de dag. In de middag was er tijd voor intervisie aan de hand van casussen. Tijdens de dag zijn veel ervaringen uit de praktijk met elkaar gedeeld. Naast de scholingsactiviteiten was er tijd voor kennismaking en ontmoeting. Uit de evaluatie blijkt dat 80% van de deelnemers de dag als leuk, leerzaam en stimulerend heeft ervaren.

Updating modellen en reader bij het scholingsprogramma voor mentoren

In 2019 werden de volgende delen van de scholingsreader geactualiseerd;

- Readerdeel 1, Wet en Regelgeving
- Readerdeel 2, Hoe we werken
- Readerdeel 4, Systeem van de Gezondheidszorg
- Readerdeel 8, Voorbereidingen laatste levensfase i.v.m. kans op overlijden
- Reader Bijlage 1, Vergelijking Curatele-Bewind-Mentorschap

De landelijke modeldocumenten zijn gecheckt en bijgewerkt.

AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming)

In het kader van de wettelijke eisen van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) heeft Mentorschap Nederland een privacy officer. De privacy officer richt zich op de implementatie en uitvoering van een adequaat privacy beleid d.m.v. advies en handreikingen voor mentoren. De privacy officer biedt een landelijk meldpunt voor veiligheidsincidenten met persoonsgegevens. De volgende activiteiten zijn in 2019 uitgevoerd:

- Functionaris Gegevensbescherming voor aangesloten stichtingen;
- Inrichten van register van verwerkingen en privacy compliance software;
- 15 workshops voor mentoren;
- 2 keer bestuurlijke aandachtsfunctionarissen-overleg AVG;
- 10 meldingen van incidenten betreffende persoonsgegevens (datalekken);
- 6 verzoeken van betrokkenen m.b.t. de verwerking van hun persoonsgegevens;
- uniformeren bewaartermijnen persoonsgegevens binnen de Regionale Stichtingen. In december zijn in de ALV de bewaartermijnen vastgesteld. De regionale stichtingen werken aan een plan van aanpak voor het tijdig vernietigen of anonimiseren van gegevens op basis van afgesproken bewaartermijnen.

Onafhankelijke audit en Commissie van Toezicht op Kwaliteit

Mentorschap Nederland heeft normen verbonden aan het lidmaatschap. Om te toetsen of de leden aan de normen voldoen is de Commissie Toezicht op Kwaliteit (CTK) ingesteld. De CTK ziet toe door werkbezoeken en het (laten) uitvoeren van audits. De leden van de CTK zijn door de kantonrechter benoemd als deskundige om toezicht te houden op, en jaarlijks te rapporteren over, het voldoen door de regionale stichting aan de wettelijke kwaliteitseisen uit het Besluit Kwaliteitseisen Curatoren, Beschermingsbewindvoerders en Mentoren.

Mentorschap Nederland steunt de regionale stichtingen bij het voorbereiden van de audit, door het opstellen en onderhouden van een raamovereenkomst met het auditbureau. Alle leden konden in 2019 met succes getuigen dat ze aan de eisen voldoen. Vanuit het verenigingsbureau werden contacten onderhouden met de CTK, zowel ter signalering van aandachtspunten voor kwaliteitsbeleid als ook voor afstemming met het Landelijk Kwaliteitsbureau (LKB).

Landelijke Klachtencommissie Mentoren

De Regionale Stichtingen Mentorschap hebben elk een klachtencontactpersoon, die onafhankelijk van de stichtingen bij klachten kan bemiddelen. Indien gewenst kunnen klachten worden behandeld door de Landelijke Klachtencommissie Mentoren. Ook cliënten van beroepsmentoren kunnen hun klachten richten aan deze commissie. Mentorschap Nederland werkt hierin samen met de Nederlandse Beroepsvereniging van Professionele Mentoren (NBPM).

De klachtencontactpersonen van de stichtingen werden in 2019 gemiddeld een à twee keer benaderd. Vrijwel altijd werden de vragen/problemen opgelost door het geven van info of informele bemiddeling.

De landelijke commissie kreeg in 2019 vier klachten. Het betrof situaties waarin onvrede over de relatie tussen de mentor en naaste familieleden een belangrijke rol speelde. Dit toont aan dat het belangrijk is vanaf de start duidelijkheid te scheppen over hoe de rollen van mentor en familieleden van cliënten zich tot elkaar verhouden en afspraken te maken hoe met elkaar contact te onderhouden. De commissie heeft één klacht niet ontvankelijk verklaard.

2.2. Landelijke voorlichting en PR

Mentorschap Nederland heeft een landelijke kennisfunctie gericht op mentorschap en vertegenwoordiging. Wij beheren de websites www.mentorschap.nl en www.goedvertegenwoordigd.nl. Diverse publieksgroepen kunnen per telefoon of per mail vragen aan ons stellen. De voorlichting richt zich in de eerste plaats op mensen die beperkingen krijgen in het voeren van eigen regie (of met vrees hiervoor) en mensen in de schil het meest nauw rondom hen: familieleden, huisartsen, vrienden. Daarnaast is de voorlichting gericht op gemeenten (afdelingen Zorg en welzijn/WMO), professionals in zorginstellingen, onafhankelijk cliëntondersteuners, ouderenadviseurs, wijkteams en functionarissen en kantonrechters binnen de rechtspraak.

In het kader van onze landelijke kennisfunctie ontwikkelen we voorlichtingsmateriaal en presentaties voor bijeenkomsten. Dit doen we natuurlijk in samenwerking met de regionale stichtingen mentorschap. PR zetten we in om de werving van mentoren te bevorderen. De grootste landelijke inzet vindt plaats in oktober 'de maand van de mentor'.

Website www.mentorschap.nl en nieuwsbrief

De website www.mentorschap.nl geeft informatie over mentorschap en onze organisatie. Voor mensen die een mentor nodig hebben of mentor willen worden bevat de website praktische informatie. Voor wie een mentor nodig heeft of mentor wil worden wijst de site de weg naar de regionale stichtingen. De informatie over wet- en regelgeving houden we actueel en we plaatsen nieuwsberichten op de site.

In 2019 is het aantal bezoekers gedaald ten opzicht van 2018. In 2018 werd de site ruim 59.000 keer bezocht door bijna 47.000 unieke bezoekers. In 2019 was dit bijna 55.500 keer door ruim 43.500 gebruikers.

Het gemiddelde aantal bezoekers per maand bedroeg in 2019 4.625. In 2018 was dit ruim 4.900. Een daling van ruim 6%.

Tijdens de twee weken van de radiocampagne was het aantal bezoekers in 2019 bijna 4.250 (2018 bijna 4.700). Dit is een kleine 10% minder.

In 2018 stegen de bezoekersaantallen flink. Begin 2019 leek deze trend zich voort te zetten, maar vanaf mei daalden de bezoekersaantallen ten opzichte van 2018. In de analyses is geen verklaring achterhaald wat de oorzaak van de daling is.

Via de website kunnen bezoekers vragen stellen of belangstelling tonen voor het mentorschap door het invullen van een formulier. In 2019 hebben 40 bezoekers

aangegeven mentor te willen worden. Deze personen zijn doorgeleid naar de betreffende stichting. 66 personen hebben via de website een vraag gesteld, die door het bureau is beantwoord of naar de betreffende stichting is doorgestuurd.

De uitgebreide nieuwsbrief verscheen in april. De nieuwsbrief wordt in Mailchimp opgemaakt en aan de abonnees verstuurd. In oktober is de campagnemaand aangekondigd met een nieuwsflits. Tevens werd in die maand een oproep gedaan voor de Webinar die in het kader van de campagne 'mentoren maken het verschil' werd gehouden. Het aantal geabonneerden van de nieuwsbrief bleef stabiel.

Website www.GoedVertegenwoordigd.nl

Met de website en via de helpdesk www.goedvertegenwoordigd.nl wordt voorlichting gegeven aan familieleden van (soms) wilsonbekwame mensen.

De site heeft een plaats op de officiële websites van de rijksoverheid en de rechtspraak. Regionale stichtingen verwijzen in hun voorlichting naar de site en benutten de site ook zelf. Meerdere rechtbanken bieden de flyer met verwijzing naar de site aan.

In 2019 heeft de site 120.277 bezoekers mogen verwelkomen (een stijging van 1,6%, 118.375 bezoekers) ten opzichte van 2018. Bezoekers kwamen vaker direct op de site (16% was 13,7% in 2018) in plaats van via Google of een verwijzende site. Verwijzingen via websites kwamen voor 49% vanaf rechtspraak.nl, voor 13% via dwangindezorg.nl.

Ten opzichte van 2018 bezochten de bezoekers iets minder pagina's (kortere bezoektijd, hogere bounce). De bezoekers waren sneller bij de informatie die ze zochten (maatregelen, FAQ). De site blijft nieuwe bezoekers trekken naast een kern van vaste bezoekers/gebruikers.

De website geeft bezoekers de mogelijkheid vragen en problemen voor te leggen via het mailadres info@goedvertegenwoordigd.nl. In 2019 zijn 379 vragen binnengekomen van 286 unieke vragenstellers. Per week is dit ruim 7 vragen. De (ervarings)deskundige redactieleden van de site zijn op basis van vrijwillige inzet beschikbaar voor beantwoording van de vragen. De ondersteuning van de redactie en het coördineren van de binnekomende vragen wordt uitgevoerd door het verenigingsbureau van Mentorschap Nederland. Ruim 73% van de vragen gaat over de maatregelen Curatele, Bewind en Mentorschap. Daarnaast richten de vragen zich op het levenstestament en vertegenwoordiging in het algemeen.

Oktober 2019 campagne 'Mentoren maken het verschil'

De maand van de mentor ging dit jaar van start met een twee weken durende radiocampagne. Op de NPO zenders 2, 4 en 5 was drie maal per dag één van de twee radiospots afwisselend te horen.

De campagne werd op vergelijkbare wijze als in 2018 gevoerd. Nieuw in 2019 was de organisatie van een Webinar. Dit Webinar was gericht op belangstellenden voor het mentorschap. Een coördinator en mentor uit West Brabant vertelden over wat het mentorschap en het mentor zijn inhoudt en beantwoordden vragen.

De campagne trok dit jaar 10% minder bezoekers naar de website dan de campagneperiode in 2018. Hierbij moet worden aangetekend dat de campagne in 2018 een enorme groei van het aantal websitebezoekers kende (25% ten opzichte van 2017).

Werkgroep Voorlichting en PR

De werkgroep Voorlichting en PR heeft als doel om landelijke activiteiten te ontwikkelen en de regionale stichtingen hierbij te betrekken. Vanuit diverse stichtingen nemen een aantal bestuurders en coördinatoren deel aan de werkgroep. Belangrijk onderwerp is de jaarlijks terugkerende landelijke wervingscampagne.

Landelijke bijeenkomsten

Op dinsdag 8 oktober vond het symposium 'zicht op goede vertegenwoordiging' plaats onder voorzitterschap van de heer Kees Blankman, bijzonder hoogleraar Juridische bescherming van ouderen en meerderjarigen met beperkingen aan de VU in Amsterdam. De middag stond in het teken van het dichterbij elkaar brengen van wetenschap, beleid en praktijk op het gebied van goede vertegenwoordiging van de wilsonbekwame cliënt.

De heer Theo van Uum, directeur langdurige zorg Ministerie VWS ging in op goede vertegenwoordiging en het beleid van het ministerie van VWS. Rachèl van Hellemond, wetenschappelijk secretaris Gezondheidsraad, en Elleke Landweer, Ethiek onderzoeker UMCG verzorgden een presentatie over de aanbevelingen van het advies "Goede vertegenwoordiging". Dit advies is door de Gezondheidsraad eind mei 2019 uitgebracht. De middag werd afgesloten met een discussie tussen de inleiders en het publiek. Na het inhoudelijk deel stonden we stil bij het vertrek van de directeur van Mentorschap Nederland, Nico Heinsbroek. Hij is per 1 september 2019 opgevolgd door Caroline Verkerk.

Op woensdag 9 oktober vond in Ede een congres plaats voor gemeenten, kennisinstituten en ketenpartners over de ontwikkeling van Onafhankelijke cliënt ondersteuning (OCO). De bijeenkomst werd georganiseerd door Movisie. Mentorschap Nederland werkte mee aan invulling van het programma, met een workshop over mentorschap, verzorgd door de teamleider van Mentorschap Overijssel Gelderland, Hilde Blankman.

Landelijke promotie

Ook in 2019 waren we aanwezig op een aantal landelijke bijeenkomsten, zoals het Verenso najaarscongres, het landelijk congres cliëntenraden en de Florence Nightingale Fair. Met een stand laten we zien wie we zijn en wat we doen en staan we belangstellenden te woord. Hieraan werd, naast collega's van het landelijk bureau, door collega's en mentoren van Mentorschap Overijssel Gelderland en Haag en Rijn medewerking verleend. De in 2018 voor de Florence Nightingale Fair ontwikkelde flyer om medewerkers in de zorg te verleiden tot het mentorschap voor cliënten buiten de eigen instelling, werd ook nu weer verspreid.

Voor het congres cliëntenraden maakten we een aparte flyer met de titel: Cliëntenraden, goed dat ze er zijn! In de flyer stond een oproep aan leden van de cliëntenraad om ook de stem te horen van bewoners of gebruikers zonder wettelijke vertegenwoordiger. Ook een mentor kan lid worden van de cliëntenraad. De achterkant van de flyer werd benut om onder cliëntenraadleden mentoren te werven.

Groei van het aantal cliënten en mentoren in 2019

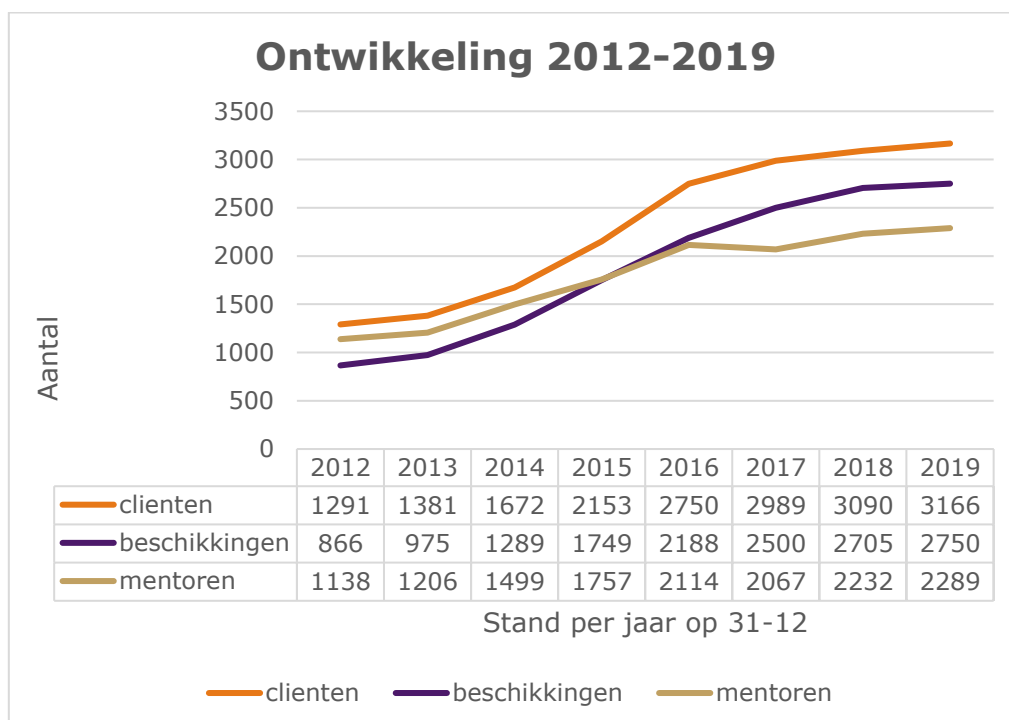
Het aantal cliënten, voor wie het mentorschap wordt uitgeoefend, groeide van 2.859 naar 3.154 eind 2019. Dit is een groei van 10%.

Eind 2018 waren er 2.345 vrijwillige mentoren actief. Hier zien we helaas een daling naar 2.284 mentoren. Dit is een daling van rond de 3%.

	Eind 2017	Eind 2018	Eind 2019
Aantal ingeschreven mentoren	2.067	2.345	2.284
Aantal cliënten met mentor benoemd (met beschikking)	2.500	2.859	3.154
Aantal koppelingen rond, maar aanvraag nog bij rechtbank	121	109	87
Aantal cliënten wachtend	368	281	270

De verdeling van cliënten naar doelgroep is als volgt:

	Eind 2017	Eind 2018	Eind 2019
Psychogeriatric	25%	22%	21%
Verstandelijke beperking	49%	51%	52%
Psychische/psychiatrische problematiek	14%	14%	13%
Overig (bijv. NAH) en/of (nog) niet gespecificeerd	7%	9%	10%
totaal	100%	100%	100%

2.3. Ondersteuning besturing en bedrijfsvoering van de Regionale Stichtingen Mentorschap en zorg voor landelijke dekking

Mentorschap Nederland organiseert tussen de regionale stichtingen uitwisseling over aspecten van besturing en bedrijfsvoering. Naast kwaliteit gaat het om inrichten van een efficiënte organisatie en financiële continuïteit. Uitgangspunt hierbij is landelijke dekking van regionale stichtingen die vrijwilligers als mentor mandateren.

Monitoring ontwikkeling caseload en kosteneffectiviteit

De penningmeesters van de regionale stichtingen vormen een netwerk. Op basis van financiële kengetallen wordt de continuïteit bewaakt en knel- en verbeterpunten besproken. Indien noodzakelijk worden gezamenlijke acties ondernomen.

Ondersteuning bij het gebruik van het registratieprogramma 'Mentorschap Dossier'

Tien van de elf regionale stichtingen gebruiken het online registratieprogramma 'Mentorschap Dossier'. Voor de regionale stichtingen mentorschap is Mentorschap Nederland de licentiegever en zijn de regionale stichtingen de (sub)licentienemers. Het verenigingsbureau is verantwoordelijk voor het functioneel beheer en de gebruikerssupport.

Maandelijks worden vanuit het registratieprogramma de gegevens voor de kengetallen geautomatiseerd aangeleverd, hieruit worden overzichten samengesteld, zodat een actueel beeld over aantal mentoren, cliënten en beschikkingen beschikbaar is.

De volgende activiteiten zijn in 2019 uitgevoerd:

- dagelijks worden op verzoek nieuwe wachtwoorden versterkt voor bestaande mailadressen;
- op verzoek worden nieuwe mailadressen aangemaakt met bijbehorend tijdelijk wachtwoorden. De nieuwe gebruiker zet dit wachtwoord om in definitief zelf gekozen wachtwoord;
- ondersteuning bij problemen met het installeren van een nieuwe mailadres;
- monitoren aantal beschikbare uit te geven mailadressen;
- faciliteren regionale stichtingen bij controleren en actualiseren mailbestanden;
- in de backend de bestanden bijwerken voor het Dossier Mentorschap, Documenten van Mentorschap Nederland en documenten van de regionale stichtingen en voor nieuwe mentoren;
- afhandelen foutmeldingen die worden doorgezet door de regionale stichtingen.
- ondersteunen nieuwe coördinatoren van de regionale stichtingen.
- voorbereiden deelname 11^e regionale stichting.

2.4. Landelijke vertegenwoordiging en belangenbehartiging

De landelijke vertegenwoordiging en belangenbehartiging is gericht op het verbeteren van (voorwaarden voor) goede vertegenwoordiging van mensen die wilsonbekwaam zijn of worden. Daarbij gaat het om het scheppen en verbeteren van landelijke voorwaarden voor exploitatiemogelijkheden van de regionale stichtingen.

Ministerie van VWS

De directie langdurige zorg van het ministerie VWS heeft in 2019 een 3-jarige projectsubsidie toegekend voor het project 'samen zorgen voor goed mentorschap'.

Het project geeft 3 regio's de kans om ervaring op te doen met een ontwikkelslag om slagvaardig, professioneel en goed verankerd in het zorglandschap en gemeentelijk sociaal domein, het volgende decennium in te gaan. Vanuit Mentorschap Nederland worden de pilotregio's ondersteund en versterkt. Kennis en ervaring uit de pilots wordt gedeeld met de regio's die niet deelnemen aan de pilots, zodat ook zij de ontwikkelingen kunnen volgen en de opbrengsten kunnen benutten.

De 3 pilotregio's, Limburg, Midden en Noordoost Brabant, en Haag en Rijn in samenwerking met Noordwest en Midden, hebben in 2019 een plan van aanpak opgesteld met daarin activiteiten om de 3 resultaten die in het projectplan zijn opgenomen te realiseren:

- voortzetting van de groei van het aantal mentoren met minimaal 8%;
- ontwikkeling betere bekendheid/samenwerking/inbedding bij lokale werkers sociaal domein, i.c. betrokkenen bij de cliëntondersteuning;
- ontwikkeling rol van regionale stichtingen in de ontwikkeling en uitvoering van gemeentelijk beleid m.b.t. vertegenwoordiging en mentorschap, en hiervoor nodige gemeentelijke bekostiging.

Ministerie van J&V, Expertgroep CBM van LOVCK en Landelijk Kwaliteitsbureau

Met het Ministerie van Justitie & Veiligheid, Expertgroep CBM en het Landelijk Kwaliteitsbureau is overlegd naar aanleiding van het onderzoek ter evaluatie van de wet Wijziging Curatele, Beschermingsbewind en Mentorschap (CBM), het besluit kwaliteit CBM en het besluit beloning.

Het kwaliteitsbesluit vraagt de stichting als zij het mentorschap laat uitvoeren door een persoon zonder passende beroepsopleiding deze persoon inhoudelijk te laten begeleiden door een persoon die wel een passende beroepsopleiding heeft. De opleidingseis geldt voor de regionale stichtingen mentorschap vanaf 1 januari 2020. In 2019 is het Landelijk Kwaliteitsbureau een traject gestart om de regionale stichtingen informatie te laten aanleveren om aan te tonen dat de stichting voldoet aan de gestelde eisen.

Het toetsingssysteem van het Landelijk KwaliteitsBureau dat zich richt op de opleidingseis en het kwaliteitssysteem dat door Mentorschap Nederland en de regionale stichtingen is vormgegeven, sluiten niet goed op elkaar aan. De rechters hebben de wettelijke opleidingseis uitgewerkt in zo objectief mogelijk criteria. Voor de regionale stichtingen geldt dat zij op basis van de kwaliteitsafspraken verbonden aan het

lidmaatschap van Mentorschap Nederland bij de scholing en de begeleiding van vrijwillige mentoren geen onderscheid maken tussen mentoren met en mentoren zonder passende vooropleiding. De Kantonrechter benoemt de regionale stichting mentorschap als organisatie in de beschikking. Gezien de benoeming van de stichting in de beschikking zou het logisch zijn om de stichting te auditen op inhoudelijk kwaliteitsbeleid met betrekking tot opleidingseisen, scholing en begeleiding van vrijwillige mentoren. Mentorschap Nederland wil voorkomen dat het mentorschap minder aantrekkelijk wordt voor vrijwilligers, als niet ook de levens- en werkervaring meetelt en gewaardeerd wordt. Ook in 2020 blijft dit thema een speerpunt in de belangenbehartiging.

NBPM en BPBI

Met de Nederlandse Beroepsvereniging voor Professionele Mentoren (NBPM) en Branchevereniging van Professionele Bewindvoerders en Inkomensbeheerders (BPBI) werd contact onderhouden ter voorbereiding op het overleg met LKB en expertgroep CBM. Veel cliënten met een mentor hebben ook een bewindvoerder.

Alliantie Financieel Veilig Ouder worden

Mentorschap Nederland participeert in de "Alliantie Financieel Veilig Ouder worden". Deze Alliantie bevordert dat financieel misbruik beter wordt signaleerd en effectief aangepakt. Mentoren hebben een rol bij signalering. Ook kunnen mentoren worden ingeschakeld om bij te dragen aan het stoppen van het financieel misbruik. Door een (tijdelijk) mentorschap kan de betrokkenheid van de dader bij zorg (beslissingen) worden gestopt.

Stichting Tot steun aan Mentorschap

De stichting Tot steun aan Mentorschap werd opgericht in 2013 met het doel om mentorschap te ondersteunen:

- te voorzien in bekostiging van mentorschap in situaties dat iemand een mentor nodig heeft maar het aan normale vergoedingsmogelijkheden ontbreekt;
- gewenste extra scholing van mentoren mogelijk te maken;
- onderzoek naar gewenste ontwikkelingen op gebied van mentorschap te helpen financieren;
- overige steun te bieden.

Vanuit het verenigingsbureau wordt contact onderhouden met het bestuur van de stichting tot steun. De directeur neemt deel aan begeleidingscommissies van onderzoeksprojecten.

3. Organisatie in 2019

3.1. Bestuur, ondersteuningsgroep en ALV

Bestuur

Het bestuur van Mentorschap Nederland denkt mee in de beleidsvoorbereiding, is beleidsbepalend en legt verantwoording af aan de algemene ledenvergadering (ALV).

Het bestuur van Mentorschap Nederland wordt gevormd door een extern voorzitter en 6 leden. 3 leden zijn betrokken bij een Regionale Stichtingen Mentorschap en 3 leden zijn benoemd op grond van hun specifieke expertise. Het bestuur heeft 3 commissies ingesteld: kwaliteit, voorlichting & PR en organisatie & financiering. Deze commissies bereiden beleid voor en geven sturing aan (project)activiteiten op het betreffende gebied.

In april nam Henk Brandt afscheid als voorzitter van Mentorschap Nederland. Henk heeft vanuit de stichting Mentorschap Midden Nederland aan de wieg gestaan van de oprichting per 1 januari 2011 van de Landelijke Vereniging Mentorschap Netwerk Nederland. Eerst als secretaris en vanaf eind augustus 2012 nam Henk het voorzitterschap waar van Jan Hagnaars, die plotseling overleed vlak na zijn benoeming tot voorzitter. Per 24 april 2013 werd hij door de ALV tot voorzitter verkozen. Tijdens zijn voorzitterschap heeft Henk zich met grote betrokkenheid en deskundigheid hard ingezet om professioneel mentorschap met behulp van vrijwilligers in heel Nederland te kunnen bieden. Dit heeft geleid tot de landelijk vereniging zoals wij die nu kennen.

In 2019 is in het bestuur gewerkt aan een inhoudelijke strategiediscussie 'mentorschap door vrijwilligers 2022'. Op verzoek van de bestuurscommissie kwaliteit is geanalyseerd wat de kansen en bedreigingen zijn voor mentorschap met vrijwilligers richting 2022. Daarnaast is geanalyseerd hoe het inhoudelijk vakmanschap zich ontwikkelt en hoe de organisatie en financiering van mentorschap met vrijwilligers is ingericht. In 2020 wordt dit traject voortgezet.

Ondersteuningsgroep

Het bestuur en het verenigingsbureau van Mentorschap Nederland kunnen een beroep doen op een externe ondersteuningsgroep van deskundigen. De deskundigen zijn specialisten op het gebied van mentorschap en denken strategisch met ons mee.

Algemene ledenvergadering

In 2019 zijn 3 algemene ledenvergaderingen georganiseerd. In april zijn de jaarrekening en het jaarverslag 2018 goedgekeurd en vastgesteld. In deze bijeenkomst is Anton Maas tot nieuwe voorzitter benoemd. Anton Maas volgt Henk Brandt op. Na de reguliere vergadering vond de themabijeenkomst over onafhankelijke cliëntondersteuning plaats. Onderzocht is hoe de stichtingen mentorschap kunnen aanhaken bij de beweging rondom onafhankelijke cliëntondersteuning.

In augustus is een ingelaste algemene ledenvergadering georganiseerd waarin de wettelijke opleidingseis die per 1 januari 2020 in werking is getreden centraal stond. In de reguliere algemene ledenvergadering van december is het jaarplan en de begroting

voor 2020 besproken en vastgesteld. In deze vergadering hebben de 3 pilotregio's van het project samen zorgen voor goed mentorschap hun plannen toegelicht.

3.2. Verenigingsbureau

De vereniging Mentorschap Nederland werkt met een klein professioneel bureau waarin ook vrijwilligers meewerken. Het bureau voert het beleid van de vereniging uit, pakt projecten op, is strategisch adviseur van het bestuur en is dienstverlenend richting de aangesloten organisaties. Naast de verenigingstaken heeft het verenigingsbureau een publieke voorlichtingsfunctie m.b.t. wettelijke vertegenwoordiging en mentorschap.

In augustus vond een directeurswisseling plaats. Nico Heinsbroek is opgevolgd door Caroline Verkerk. Nico heeft in de ruim 10 jaar dat hij voor Mentorschap Nederland werkte bijgedragen aan hoe het mentorschap nu door de vrijwillige mentoren wordt vormgegeven. Hij stond aan de wieg van de uitgangspunten van 'goed mentorschap'. Nico heeft met zijn inzet en betrokkenheid er voor gezorgd dat in heel Nederland mentorschap beschikbaar is en dat aan het lidmaatschap van Mentorschap Nederland kwaliteitseisen zijn verbonden. Het symposium dat Mentorschap Nederland organiseerde ter gelegenheid van het afscheid van Nico Heinsbroek stond in het teken van de toekomst. Tijdens het symposium hebben we aan de hand van het advies 'goede vertegenwoordiging' van de gezondheidsraad onderzocht hoe wetenschap, beleid en praktijk op het gebied van goede vertegenwoordiging van de wilsonbekwame cliënt van elkaar kan leren.

Bijlage 1: Samenstelling bestuur en verenigingsbureau, ondersteuningsgroep, Commissie van Toezicht op Kwaliteit en Landelijke Klachtencommissie Mentoren

Bestuur

Naam	Rol
Henk Brandt	Voorzitter tot 17 april
Anton Maas	Voorzitter vanaf 17 april
Dirk Boomstra	Penningmeester
Lydia Hogeling	Lid
Marlies Oggel	Lid
André van Beurden	Lid
Nicole Menke	Lid
Afke Middelkoop	Lid

Verenigingsbureau

Naam	Functie
Diana Dijkstra	Medewerker bureau en communicatie
Philien Blok	Projectleider deskundigheidsbevordering en kwaliteit
Lex van Wijk	Bureau-ondersteuner (vrijwillige inzet)
Marion van der Zwaan	Privacy officer
Ries van Otterloo	Functioneel beheer Het Dossier (vrijwillige inzet)
Harry Binnema	Admin-beheer Het Dossier (vrijwillige inzet)
Addy Camper	Medewerker voorlichting bij instellingen (vrijwillige inzet)
Kees Korsman	Ambtelijk secretariaat Landelijke Klachtencommissie (vrijwillige inzet)
Nico Heinsbroek	Directeur tot 1 september 2019
Caroline Verkerk	Directeur vanaf 1 september 2019

Ondersteuningsgroep

Naam	achtergrond
Dhr. J. (Jan) Martens	Mentor, voormalig beleidsadviseur Platform VG
Mevr. dr. D.P. (Dorothea) Touwen	Wetenschappelijk stafmedewerker ethiek Leids Universitair Medisch Centrum
Dhr. mr. C. (Kees) Blankman	Wetenschappelijk onderzoeker en universitair docent Familie- en Gezondheidsrecht, VU Amsterdam en tevens plv. rechter
Dhr. drs. C.J.G. (Kees) Theeuwes	Voormalig adviseur RvB Zorggroep Thebe, oud voorzitter MNN

Commissie van Toezicht op Kwaliteit

Naam	Achtergrond van waaruit toetreden
Dhr. mr. I. Jansen, voorzitter	o.a. werkzaam geweest bij het Ministerie van Veiligheid en Justitie, gezondheidsrecht en familierecht
Mevr. mr. M. Schrik-van Bodegom	o.a. (universitair) docente bestuurs- en gezondheidsrecht en voorlichtster voor de stichting Alzheimer Nederland
Dhr. mr. P.W.H.M. Francissen	o.a. werkzaam geweest bij Ministerie van VWS op terrein van patiëntenrechten
Mevr. drs. M.I. Veltman, secretaris	o.a. vennoot en adviseur Meulmeester & Veltman, adviesbureau in zorg en welzijn, o.a. WMO en kwaliteitszorg

Landelijke Klachtencommissie Mentoren

Naam	Achtergrond/kennis/ervaring
Dhr. Mr W.J. Verjans, voorzitter	o.a. voorheen kantonrechter Rechtbank Zeeland West Brabant
Dhr. mr. S. Jansen (vice voorzitter)	o.a. voorheen beleidsadviseur V en J en plv. kantonrechter, ervaring als lid klachtencommissie zorginstelling
Dhr. J.C. Visser	o.a. ervaring als rijksambtenaar met beleid in de gezondheidszorg en ervaring als mentor
Mw. G. Hendriks	Lid NBPM
Dhr. Mr. P. van Gassen	Lid NBPM
Mevr. T. Bax	o.a. ervaring als coördinator voormalige Stichtingen Mentorschap Drechtsteden en Midden Nederland

Bijlage 2: Regionale stichtingen mentorschap

Mentorschap Noord

Burg. Wuiteweg 140 b, 9303 KP Drachten
info@mentorschapnoord.nl

Mentorschap Overijssel Gelderland

Postbus 250, 6950 AG Dieren
info@mentorschapog.nl

Mentorschap Noordwest en Midden

Kon. Wilhelminalaan 3, 3527 LA Utrecht
info@stichtingmentorschap.nl

Mentorschap Amsterdam

Nieuwe Herengracht 49, 1011 RN Amsterdam
Bureau@MentorschapAmsterdam.nl

Mentorschap Haag en Rijn

Postbus 43197, 2504 AD Den Haag
administratie@mentorschaphr.nl

Mentorschap Rotterdam e.o.

Cypruslaan 404, 3059 XA Rotterdam
info@mentorschap-rotterdam.nl

Mentorschap Zeeland

's Gravenpolderseweg 2d, 3059 XA Goes
info@mentorschapzeeland.nl

Mentorschap West Brabant

Bredaseweg 185, 4872 LA Etten-Leur
info@mentorschapwestbrabant.nl

Mentorschap Midden- en Noordoost Brabant

Lorskensstraat 1D, 5374 BC Schaijk
info@mentorschapmnobrabant.nl

Mentorschap Zuidoost Brabant

De Boelakkers 4, 5591 RA Heeze
info@mentorschapzobrabant.nl

Mentorschap Limburg

Mercator 1, 135 KW Sittard
info@mentorschaplimburg.nl